

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ
МИНИСТРЛІГІ
СЕМЕЙ ҚАЛАСЫНЫҢ ШӘКӘРІМ АТЫНДАҒЫ МЕМЛЕКЕТТІК
УНИВЕРСИТЕТІ

БӨЖ

Тақырыбы: «Монокаузализм»

Орындағандар: Оспанов О.Н
Өмірәлі Е. Ө
Тобы: ВМ-501
Тексерген: Нуркенова М.К

ЖОСПАРЫ:

1. **МОНОКАУЗАЛИЗМ**
2. **Ауру пайда болуына әкелетін ықпалдар;**
3. **Себепкер ықпал, анықтама және жіктелуі;**
4. **Экзогендік себепкер ықпалдар;**
5. **Эндогендік себепкер ықпалдар;**
6. **Этиологияда тұқым қуалаушылықтың маңызы.**
7. **Ауруды алдын алу және емдеудің этиотроптық ұстанымдары туралы түсінік.**

МОНОКАУЗАЛИЗМ

- ауру пайда болуы үшін тек бір ғана себепкер ықпал болуы қажет деп есептейтін бағыт.

КОНДИЦИОНАЛИЗМ

- ауру, көптеген жағдайлардың жиынтығынан пайда болады дейтін ілім

Конституционализм

- Аурудың пайда болуын тек организмнің өзінің (тектік) ерекшеліктерімен түсіндіретін ілім.

ЭТИОЛОГИЯ
грек. aitia – себеп
logos - ілім

**- АУРУДЫ
ТУЫНДАТАТЫН
СЕБЕПТІК
БАЙЛАНЫСТАРДЫ
ЗЕРТТЕЙТІН ІЛІМ**

Ауру пайда болуына әкелетін ықпалдар

Ауру пайда болуында себепкер ықпал мен септік жағдайлардың маңызы

- Себепкер ықпалсыз ауру пайда болмайды.
- Септік жағдай ауру пайда болуына септеседі немесе қарсы әсер етеді.
- Егер себепкер ықпал аса қарқынды болса, онда септік жағдайдың маңызы болмайды.

СЕБЕПКЕР ЫҚПАЛ:

- - ауруды туындататын және сол ауруға ғана тән арнайы әйгіленімдерді айқындайтын ықпал.

- **Өкпе туберкулезіне тән: жөтел, организмнің уыттануы, температураның шамалы көтерілуі, өкпе тінінің бүлінуі т.б.**
- **Іш сүзегіне тән: іш өту, дене температурасы қатты көтерілуі, теріде бөртпелер пайда болуы, организмнің су мен электролиттерді жоғалтуы т.с.с.**
- **Суық температура әсер етуіне үсік, мұздап қалу (гипотермия) тән.**

Себепкер ықпал деп:

- Ол аурудың алдында болғанда;
- Ықпалдың қарқыны мен дерттің ауырлығы арасында пара-парлық байланыс болғанда;
- Ықпалды аластағанда организмнің сауығуы болғанда;
- Ықпалдың көмегімен тәжірибелік жануарларда аурудың үлгісін алғанда – айтуға болады.

САРНОМА РОУСА

- Химиялық экзогендік канцерогендердің өспелер пайда болуындағы маңызын Ямагива және Ишикава (1913-1915) дәлелдеді

- Өспелер пайда болуында вирустардың маңызын Роус (1908-1911) дәлелдеді

Себепкер ықпал:


```
graph TD; A[Себепкер ықпал:] --> B[Экзогендік]; A --> C[Эндогендік];
```

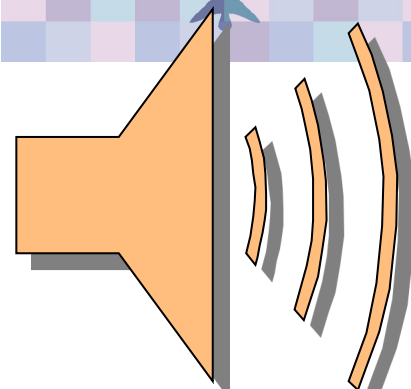
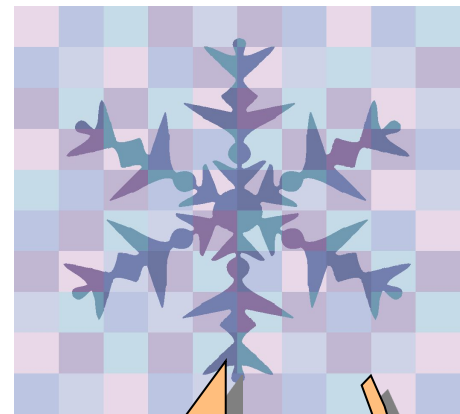
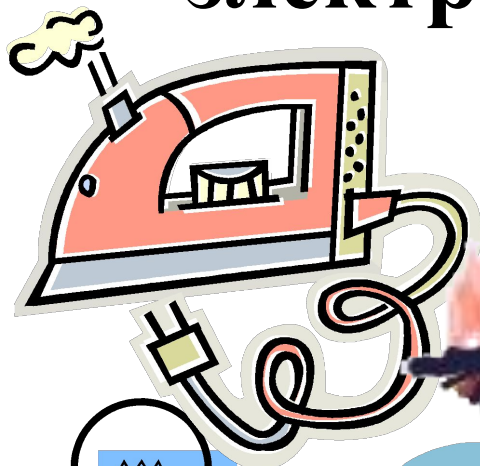
Экзогендік

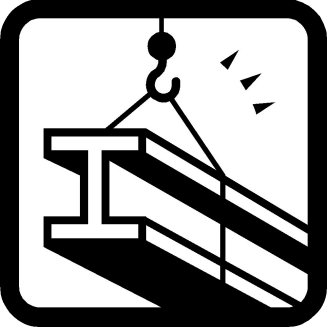
Эндогендік

Физикалық ықпалдар

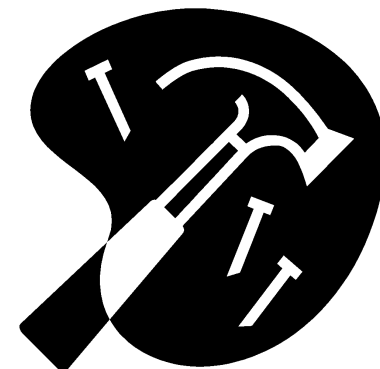
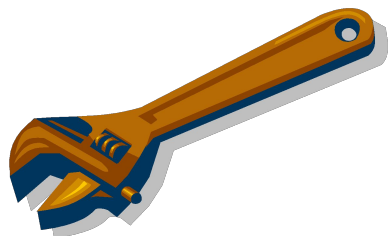
(иондағыш сәулелер, ыстық немесе суық температуралар, электр соққы, электромагниттік толқындар т.б.);

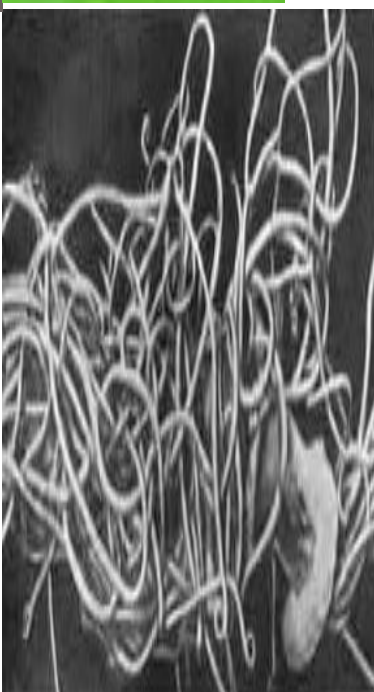
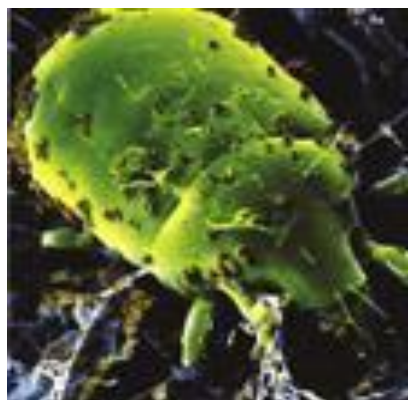

Механикалық ықпалдар

(жарақат, жаншылу, қысылу т.б.);

Биологиялық ықпалдар (микробтар, вирустар, қарапайым жәндіктер, майда саңырауқұлақтар)

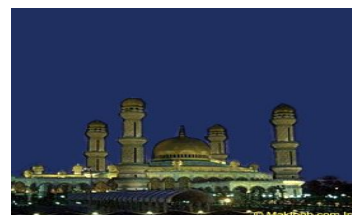
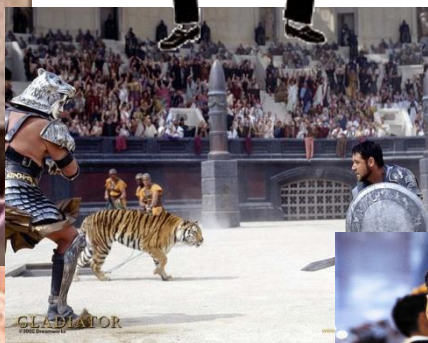
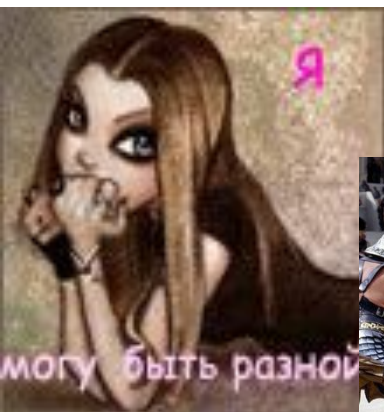
Химиялық ықпалдар

(органикалық немесе бейорганикалық улы заттар, кейбір дәрі-дәрмектер, гипоксия, реоксигенация т.б.);

Психогендік ықпалдар

(жан жаракаты, рухани
күйзелістер, ауыр
эмоциялар т.б.).

Эндогендік себепкер ықпалдар:

- **Адамның тектік ерекшеліктері;**
- **Организмнің даралық реактивтілігі;**
- **Жүйкелік-эндокриндік реттелулерінің бұзылыстары;**
- **Иммундық жүйесінің өзгерістері.**

Пайдаланған әдебиеттер:

1. Патологиялық анатомия .Екінші кітап
: учебник / Ж. Б. Ахметов. - 2-е изд.,
испр. и доп. - Алматы : Эверо, 2009. -
332 с.